

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Ефендієва С.М., Гончарова Є.Є., Борисова З.О., Дубровіна О.В.

Полтавський державний медичний університет

Описано основні перспективи впровадження дистанційного навчання й ефективність використання електронних навчальних програм і пристроїв у навчальному процесі в медичних закладах вищої освіти. Ключові слова: дистанційне навчання, інноваційні технології, мобільний додаток, мультимедіа.

The main prospects of the implementation of distance learning and the effectiveness of the use of electronic educational programs and devices in the educational process at medical institutions of higher education are described.

Keywords: distance learning, innovative technologies, mobile application, multimedia.

Реформування вищої освіти в Україні характеризується активним застосуванням технології змішаного навчання, зокрема в медичних закладах вищої освіти. Провідна мета реалізації змішаного навчання полягає в оптимальному використанні переваг традиційного й дистанційного навчання. Дистанційна форма навчання заснована на використанні інтернет-технологій, сучасного мультимедійного інтерактивного устаткування. Ефективність освітнього процесу в умовах дистанційного навчання забезпечується достатнім обсягом і якістю науково-методичної й матеріально-технічної бази, рівнем підготовки викладачів і готовністю здобувачів вищої освіти (ВО) до онлайн-навчання.

На рівні офіційних документів, зокрема Закону України про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні [7], декларується необхідність застосування інноваційних технологій як закономірної в нинішніх умовах складової освітнього процесу. У працях багатьох науковців [2] розглядається взаємобумовленість інноваційності й інклюзивності освіти; необхідність міжнародної та міжгалузевої кооперації з метою реалізації освітніх завдань; вплив пандемії COVID-19 на якість і характер надання освітніх послуг; підкреслюється значення ступеня підготовки викладачів ЗВО і здобувачів ВО до використання нових освітніх форматів.

Пандемія COVID-19 засвідчила значущість упровадження в освітній процес мобільних додатків або онлайн-ресурсів. Науковці активно аналізують переваги мобільного навчання й використання мобільних додатків для вивчення лексики, граматики і навчання аудіюванню [2; 97].

Відповідно до Наказу МОН України № 466 від 25.04.2013 р. «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» поняття «дистанційне навчання» трактується як «індивідуальний процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [3; 7].

З-поміж позитивних характеристик дистанційного навчання слід зазначити:

- можливість регулювати темп навчання індивідуально з огляду на кожного суб'єкта освітнього процесу; – можливість переглядати навчальний матеріал повторно; – зниження рівня тривожності здобувачів ВО; – формування навичок самоосвіти.

Недоліки дистанційного навчання вбачаємо в:

- обмеженні безпосереднього соціального спілкування;
- можливих технічних проблемах у зв'язку з перебоями в роботі мережі «Інтернет».

Відповідно до Указів Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [4], від 14.03.2022 р. № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», від 18.04.2022 р. № 259/2022

«Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», «Про освіту» [6], «Про вищу освіту» [5] у вищих закладах освіти України запроваджено дистанційне навчання в асинхронному й синхронному режимах або ж змішане навчання з усебічним використанням інформаційно-комунікаційних технологій, засобів зв'язку й електронних навчальних платформ у ролі базових інструментів.

Наявність значної кількості ресурсів і програм дозволяє не лише підтримувати, а й підвищувати рівень продуктивності в освітньому процесі, робити його цікавим для здобувачів ВО, мотивувати їх до активної пізнавальної діяльності. Так, одним із найбільш пристосованих для навчання і зручних у використанні інструментів є програма «Zoom». Незаперечні переваги цієї платформи:

- демонстрація матеріалу на робочому столі;
- використання мультимедійних можливостей комп'ютера;
- використання інтерактивної дошки (whiteboard) під час занять;
- можливість листування одночасно з усіма учасниками заняття чи індивідуально з кожним; - можливість оперативно надавати необхідні навчальні матеріали здобувачам (ВО).

Використання багатьох інтерактивних мобільних додатків спрямоване на збереження і збагачення раніше набутих здобувачами ВО знань. Так, нині успішно імплементується в традиційні заняття вебресурс «Quizlet», застосування якого спрямоване на збереження вже сформованої та подальший розвиток позитивної мотивації здобувачів ВО щодо активного залучення до процесу дистанційного або змішаного навчання.

«Quizlet» – це онлайн-ресурс, призначений для повторення або вивчення нових лексичних одиниць. Здобувачі ВО мають змогу працювати в асинхронному режимі з вокабуляром. Платформа «Quizlet» сприяє формуванню самомотивованості та самоорганізованості здобувачів ВО в процесі вивчення й систематизації лексичного матеріалу під час дистанційного навчання.

Однією з ефективних програм для проведення тестування і контролю знань є онлайн-платформа «Kahoot», яка також виступає інструментом застосування ігрових технологій, актуальним у процесі вивчення англійської мови.

«Kahoot» – навчальна платформа, що базується на ігрових модулях. Завдання можуть бути і тестового, і творчого характеру, залежно від оформлення тієї чи іншої гри викладачем [8; 210]. Можливість додавати зображення чи відео підвищує інтерактивність використання даного застосунку. При створенні навчальної гри викладач може самостійно встановлювати час виконання завдань, чергувати завдання різного характеру. Після проходження гри результати вносяться автоматично до таблиці у форматі Excel, яку можна завантажити з додатку й використовувати для оцінювання навчальних досягнень здобувачів ВО. Перевагою ігрової форми навчання є можливість використання під час навчального процесу сценаріїв різних ступенів складності залежно від рівня навчальних досягнень здобувачів ВО. Гра виступає носієм потужного потенціалу щодо сприяння розвитку вміння аналізувати й регулювати людські відносини [1; 52].

Отже, дистанційне навчання у вищій освіті розглядається як вид навчання, у процесі якого надання основної частини навчального матеріалу й більша частина взаємодії з викладачем здійснюється з використанням сучасних інформаційних технологій, що уможлиблює продуктивну взаємодію здобувачів ВО і викладачів у освітньому процесі. Щодо системи змішаного навчання, можна зробити висновок, що його вагома перевага полягає в потенційній можливості враховувати індивідуальний стиль навчання, а саме: рівень навчальних досягнень кожного зі здобувачів ВО, темп засвоєння ними навчального матеріалу; забезпечує залучення здобувачів ВО до навчальної діяльності й підвищує рівень їхньої успішності.

Список використаної літератури

1. Гончарова Є.Є. Використання активних методів у процесі навчання студентів медичних ЗВО України. Новітні чинники впливу на розвиток особистості майбутніх фахівців системи охорони здоров'я : матеріали XIX міжнар. наук. конф., м. Київ, 20 березня 2019 р. Київ, 2019. С. 52–53.
2. Некрашевич Т. Специфіка викладання латинської мови та медичної термінології у медичних ЗВО в умовах дистанційного навчання під час воєнного стану. Т. 1 № 50 (2022): Наукові записки кафедри педагогіки, 2022 С. 95–104.
3. Положення про дистанційне навчання : Наказ МОНУ від 25 квітня 2013 року (№ 466) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
4. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
5. Про вищу освіту : Закон України від 12.05.2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Про освіту: Закон України від 15.09.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 01.02.2022 [Електронний ресурс]. – Режим <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
8. Lysanets Yu.V., Bieliaieva O.M., Anthony Robinson. Interactive strategies in medical education. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 7– 8 листопада 2019 р. Полтава : Астроя, 2019. С. 210–213.